

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ

Стратегічне управління витратами підприємства є одним з важливих шляхів забезпечення розвитку підприємства та конкурентоспроможності його продукції на ринку. Управління витратами можна визначити як взаємопов'язаний комплекс робіт, які формують і впливають на процес виникнення і поведінку витрат під час здійснення господарської діяльності і спрямовані на досягнення оптимального рівня витрат в усіх підсистемах підприємства за виконання в них будь-яких робіт. Відмінність стратегічного управління витратами від традиційного полягає у різному підході до здійснення обліку і калькуляції витрат, а також у визначенні основних факторів, що формують витрати.

Будь-яка галузь буде привабливою з точки зору отримання великого прибутку, якщо конкурентні сили відчутно не впливатимуть на ситуацію в ній. Ідеальним конкурентним середовищем для отримання високих прибутків є таке, в якому постачальники і покупці займають слабку позицію на торговельних переговорах, відсутні якісні товари-субститути, вхідні бар'єри високі, а конкуренція помірна. Однак, якщо хоча б одна з конкурентних сил є сильною, галузь стане привабливою лише для тих підприємств, чия стратегія достатньо діє проти тиску даної конкурентної сили і при цьому дає можливість отримувати прибуток вищий від середнього.

Таким чином, щоб зайняти провідні позиції у галузі, підприємству слід забезпечити міцні конкурентні переваги.

Конкурентна перевага – це перевага, що забезпечує міцні позиції на ринку і доходи на рівні вищому, від середнього по галузі, завдяки кращій компетенції і можливостям в певній сфері або напрямку діяльності [1, с. 53].

Поняття конкурентної переваги не є чимось сталим, під тиском конкурентів в мінливих ринкових умовах підприємства можуть втрачати свої конкурентні переваги. Тому необхідним є ефективне стратегічне управління підприємством, що є базисом для формування і підтримання на високому рівні комплексу зовнішніх і внутрішніх конкурентних переваг підприємства.

Постійні зміни, які диктує конкурентне середовище, змушують керівників підприємств адекватно реагувати на них і вносити відповідні зміни у систему управління підприємством.

Успішне управління підприємством може здійснюватись тільки за умови отримання інформації, необхідної для аналізу ситуацій, прийняття

рішень і контролю за їх виконанням. Відсутність такої інформації змушує керівників підприємств спиратись при розробці рішень на інтуїцію, підвищуючи ризик прийняття неправильного рішення. Все це свідчить про те, що сьогодні існує об'єктивна необхідність вдосконалення систем і методів стратегічного управління підприємством, зокрема управління витратами та їх інформаційного забезпечення.

Стратегічне управління господарською діяльністю підприємств має здійснюватись на основі управління основними видами його діяльності, охоплювати основні функції та об'єкти управління. Можна виділити такі основні напрямки управління за видами діяльності підприємства: управління формуванням і використанням матеріально-технічних ресурсів, управління виробництвом продукції, управління маркетингом і збутом, управління науково-дослідними розробками, управління формуванням і використанням фінансових ресурсів підприємства, управління персоналом.

Стратегічне управління витратами – це система, яка включає у себе взаємопов'язані елементи управління (мета, завдання, планування, аналіз, комунікація, мотивація, контроль, оцінка, прийняття рішень), і спрямована на забезпечення реалізації стратегічних завдань підприємства в умовах динамічного і невизначеного підприємницького середовища, на основі оптимального використання існуючого потенціалу підприємства. Метою стратегічного управління витратами підприємства є довгострокове забезпечення економічної ефективності підприємства, за умов впливу зовнішніх і внутрішніх чинників на рівень і поведінку витрат. Оскільки ці чинники можуть мати як позитивний, так і негативний вплив, то, на нашу думку, насамперед необхідно провести аналіз формування цінності (кінцевого продукту) для споживача та проаналізувати витрати на його створення. На основі такого аналізу можна виявити шляхи економії або мінімізації чи оптимізації витрат.

Інформаційне забезпечення стратегічного управління має відповідати таким вимогам: достовірність і точність відображення реальних даних; своєчасність формування бази даних для прийняття управлінських рішень; змістовність і повнота, тобто інформаційна база має містити достатню кількість показників для прийняття ефективних управлінських рішень; доступність для сприйняття, отримання, переробки даних; актуальність даних; відображення даних в єдиних одиницях вимірювання.

Бібліографія

1. Мізюк Б.М. Стратегічне управління: підручник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Львів: Магнолія плюс, 2006. – 392 с.
2. Саєнко М.Г. Підручник. – Тернопіль: «Економічна думка». – 2006. – 390 с.